روزنامه فرهنگی، اجتماعی صبح ایران ■ صاحب امتیاز: سازمان صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران ■ مدیر مسئول: مهدی گیوه‌کی

چهارشنبه ۲۷ اردیبهشت ۱۴۰۲ | ۲۶ شوال ۱۴۴۴ | ۲۰ صفحه | سال بیست و چهارم - شماره ۶۴۸۹ | Wednesday - May 17, 2023

■ تهران، بلوار میرداماد، جنب مسجد الغدیر، شماره ۱۲۹ ■ تلفن: ۲۳۰۰۴۰۰۰-۰۲۱
■ دورنگار تحریریه: ۲۳۰۰۴۴۳۳ ■ سازمان توزیع: ۶۱۹۳۳۱۱۵ ■ کدپستی: ۱۹۱۱۶۱۸۴۱۳
■ امور مشترکین: ۶۱۹۳۳۱۱۵ ■ سازمان آگهی‌ها: ۴۹۱۰۵۰۰۰ ■ شماره پیامک: ۳۰۰۰۱۱۲۴۰
■ تلفن گویا: ۲۳۰۰۴۴۴۴ ■ چاپ: چاپخانه روزنامه جام جم
■ شاپا: ISSN1735-3637 ■ پایگاه اطلاع‌رسانی روزنامه: www.jamejamdaily.ir
■ پست الکترونیکی: info@jamejamdaily.ir

امروز در تاریخ

■ وفات آیت‌ا... العظمی بهجت/ ۱۳۸۸
■ زادروز رضا امیرخانی، نویسنده/ ۱۳۵۲
■ روز جهانی ارتباطات/ ۱۲۴۴

واحه

جهان یادگارست و ما رفتنی
به گیتی نماند به جز مردمی
فردوسی

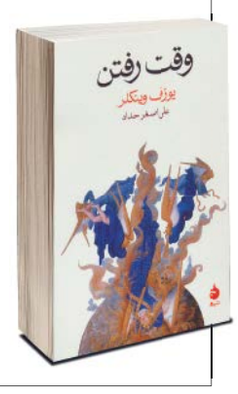
اوقات شرعی

اذان ظهر: ۱۲:۰۱	غروب آفتاب: ۱۹:۰۴
اذان مغرب: ۱۹:۲۴	نیمه‌شب شرعی: ۲۳:۱۱
اذان صبح (فردا): ۳:۱۸	طلوع خورشید (فردا): ۴:۵۷

پیشخوان

وقت رفتن

یوزف وینکلر با وجود نفرتی که از زادگاهش دارد هیچ‌گاه نتوانسته از آن آزاد شود. این را از رمان «وقت رفتن» که گفته می‌شود شخصیت اصلی‌اش ماکسیمیلیان از روی شخصیت خود نویسنده خلق شده، به خوبی می‌توان فهمید. وینکلر پس از مدتی زندگی در ایتالیا و هند، برای نوشتن این رمان، با شجاعت به زادگاهش، یعنی جایی که از آن تنفر داشته بازمی‌گردد و مانند یک طبیب دردهای جامعه‌اش را بررسی می‌کند. مزد شجاعت این نویسنده رمانی است که مورد توجه علاقه‌مندان به ادبیات در سراسر جهان قرار گرفته است. «وقت رفتن» که توسط انتشارات ماهی و با ترجمه علی‌اصغر حداد منتشر شده روایتی است درباره مرگ و خاطره؛ شاید این گزاره، بهترین عنوان برای برداشتی باشد که می‌توان درباره کتاب به کار برد. می‌گویند چند ثانیه قبل از مرگ تمام خاطرات انسان از زمان تولد تا لحظه آخر قبل از مرگ، مثل یک فیلم از جلوی چشمانش می‌گذرد. چند ثانیه‌ای که انگار یک عمر طول می‌کشد. کسی نمی‌داند این حرف چقدر می‌تواند درست باشد اما روایتی که در رمان وقت رفتن با آن روبه‌رو می‌شویم، دقیقا چیزی شبیه به این است. انگار کسی دارد خاطرات قبل از مرگش را مرور می‌کند. ماکسیمیلیان داستان تمام مرگ‌هایی را که در روستای کوچکش دیده است تعریف می‌کند، ابتدا به ماجرای مرگ آنها می‌پردازد و بعد خلاصه‌ای از زندگی‌شان را بیان می‌کند. در همه این روایت‌ها زندگی‌ای که به حیات مرده خود در یک روستای کوچک ادامه می‌دهد در جریان است. پرداختن به موضوع مرگ یکی از جذابیت‌های رمان محسوب می‌شود. گرچه رمان‌های زیادی هستند که به این موضوع پرداخته‌اند اما هر نگاه می‌تواند از دیگری متفاوت باشد.

جام جم

خنده در تاریکی

چرا نباید برای فروش ۱۰۰ میلیاردی فیلم کمدی خوشحال باشیم؟

فیلم «فسیل» به فروشی چشمگیر دست یافته است؛ رقمی بالاتر از صدمیلیارد تومان. آیا این اتفاق خوبی است؟ بدون شک بله. آن هم با توجه به رکود چند ساله سینمای ایران و قهر مخاطبان با سالن‌های سینما و البته هجمه قابل‌توجه بدخواهانی که سعی داشتند در این میانه به‌نوعی با ضربه به اقتصاد سینما زمینه را برای اغتشاشات مهیا کنند. اما در این میانه نکته‌هایی هم وجود دارد که شاید در پی پرسش‌هایی به آن باید دقت کرد. به‌عنوان مثال بارها گفته شده فیلم فسیل پرفروش‌ترین فیلم تاریخ سینمای ایران است! این گزاره را اگر به میزان فروش ریالی بخواهیم بسنجیم احتمالا درست خواهد بود اما بر کسی پوشیده نیست که مؤلفه پرفروش‌ترین فیلم از راه فروش ریالی گیشه به‌دست نمی‌آید، چرا که به‌عنوان مثال فروش چند صدمیلیونی یک فیلم با بلیت ۳۰۰۰ تومانی را نمی‌توان با فروش میلیاردی یک فیلم با بلیت ۶۰ هزارتومانی مقایسه کرد. برای مثال فیلم عقاب‌ها با بیش از هشت میلیون مخاطب در سال ۱۳۶۴ در صورت احتساب بلیت ۵۰ هزار تومانی امروز نزدیک ۴۰۰ میلیارد می‌فروخت در حالی که فسیل با دومیلیون و ۳۰۰ هزار نفر پرفروش‌ترین فیلم اعلام شده است! در میان پربیننده‌ترین و نه لزوما پرفروش‌ترین فیلم‌های سینمای ایران می‌توان به ترتیب به عقاب‌ها، افعی، اخراجی‌ها و هزارپا اشاره کرد. فیلم سینمایی عقاب‌ها با ۸/۶ میلیون نفر بیننده به‌عنوان پربیننده‌ترین فیلم دهه ۶۰، فیلم افعی با ۶/۳ میلیون نفر بیننده به‌عنوان پربیننده‌ترین فیلم دهه ۷۰، فیلم اخراجی‌ها با ۵/۳ میلیون نفر بیننده به‌عنوان پربیننده‌ترین فیلم دهه ۸۰ و هزارپا با ۴/۲ میلیون نفر بیننده به‌عنوان پربیننده‌ترین فیلم دهه ۹۰ جزو فیلم‌های رکورددار سینمای ایران به‌شمار می‌آیند و حالا فسیل تلاش دارد تا رکورد پربیننده‌ترین فیلم این دهه را از آن خود کند.

اما از این آمارها هم باید گذشت، چه این فیلم صاحب عنوان پرفروش‌ترین باشد چه نه آنچه باعث تامل در این زمینه می‌شود نگاه به این موضوع است که اساسا مدت‌هاست که فیلم‌های کمدی می‌فروشد و هر اثر دیگری حداقل در گیشه محکوم به شکست است. از آخرین باری که ژانری به‌جز کمدی در صدر فروش گیشه سینمای ایران قرار گرفته مدت‌هاست که می‌گذرد و همین نکته باعث شده با تداوم رویه کنونی بسیاری معتقد باشند که باید فاتحه سینمای اجتماعی را در ایران خواند. ژانری که در روزگاری گل سرسبد سینمای ایران بود.

مهم‌تر این‌که اساسا فیلم‌هایی که عنوان «کمدی» به خود دارند هم چیزی جز اشاعه ابتذال و شوخی‌های جنسی و... ندارند. به این معنا که در دهه‌های گذشته نه‌تنها این فیلم‌ها فروخته‌اند که اساسا نمی‌توان آنها را در گونه کمدی دسته‌بندی کرد. از خط‌استوا و دینامیت و بخارست بگیرید تا همین فسیل. خندیدن و خنداندن یک ارزش محسوب می‌شود که کسی هم شکی در آن ندارد اما مهم چگونه خنداندن و به چه چیز خندیدن است که حالا قربانی گیشه شده.

نکته دیگر این‌که در سینمای جهان این دسته از فیلم‌ها همچنان جایگاهی در فهرست پرفروش‌ها ندارند. در این میان مخالفان معتقدند آنچه ذائقه مردم طلب می‌کند را می‌سازند! این درحالی است که در پرمخاطب‌ترین سال سینمایی دهه ۹۰، یعنی سال ۱۳۹۷ اعلام شد ۹۱ درصد از مردم ایران در طول سال حتی یک بار هم به سالن سینما نرفته‌اند. وقتی دایره مخاطبان سینما تنها در ۹ درصد از جامعه محدود باشد، نمی‌توان پرفروش‌های آن سینما را نشانه‌ای از نوع سلیقه مردم آن کشور دانست. نگاهی به پرفروش‌ترین فیلم‌های جهان تا سال ۲۰۱۹ نشان می‌دهد که به‌هیچ‌وجه ژانر کمدی حتی در بین ۵۰ فیلم پرفروش سینمای دنیا نبوده است. از میان ۵۰ فیلم پرفروش تاریخ سینمای جهان، بعضی از موارد رگه‌هایی از طنز دارند اما هیچ‌کدام به معنای متعارف کمدی نیستند. سلیقه مخاطبان سینما در کشورهای مختلف جهان تفاوت‌های محسوسی با هم دارد اما در هیچ‌جای دنیا مردم صرفا برای خندیدن بلیت نخریده‌اند تا به سینما بروند.

حکمت

امام صادق(ع)

هر که پرده‌دری کند، اسرار و عیوب خانه خودش آشکار می‌شود.

اعیان الشیعه

نکته‌روز

یک خداحافظی طولانی!

صابون‌هایی که می‌تواند پایانی بر مزاحمت پشه‌ها باشد!

حضور پشه‌ها در ماه‌های گرم سال دردسری همیشگی و کلافه‌کننده است که هنوز راهکار مناسبی برای کم‌کردن آنها ارائه نشده است. تنها راه موجود، فرار از گزیده‌شدن توسط آنهاست. یک مطالعه محدود نشان داده که صابون‌های خاص می‌توانند جذابیت افراد را برای پشه‌ها کاهش دهند، اما احتمالا برای همه کارساز نخواهد بود. بنابراین راهکار فرار از پشه ممکن است این بار زیر دوش منتظرتان باشد. به طور کلی برخی افراد بسیار بیشتر از سایرین مورد گزیدگی توسط پشه‌ها قرار می‌گیرند و اصطلاحا خونشان به مذاق پشه‌ها خوش‌تر می‌آید. دلایل مختلفی برای این بیشتر گزیده‌شدن ارائه شده است؛ مانند گروه خونی، رژیم غذایی و اسیدهای خاصی که از پوست انسان ساطع می‌شود. البته پشه‌ها هم در طول هزاران سال تکامل یافته و به بهترین شکل ممکن خود را با انسان‌ها و سایر جانداران سازگار کرده‌اند. کلمنت ویناگر، بوم‌شناس شیمی می‌گوید: «پشه‌ها همه چیزخوار هستند و برای بوکشیدن خون و گیاهان تکامل یافته‌اند. امروزه بیشتر انسان‌ها به لطف انواع مواد شوینده معطر و سایر محصولات مراقبت پوستی انواع رایحه‌های مختلف را روی بدن‌شان دارند و این ممکن است سبب جذب یا دفع پشه‌ها شود.» بالدوین تورتو، بوم‌شناس شیمیایی و متخصص پشه‌ها می‌گوید: «به نظر می‌رسد چیزی در مورد مواجهه با نشانه‌های گل و جانوران پشه‌ها را از بین می‌برد، گویی که آنها جانداری را می‌بینند که وجود ندارد. به هر حال پشه‌های ماده، تنها پشه‌هایی که نیش می‌زنند، زندگی‌شان را در میان جست‌وجوی شهد و شکار خون می‌گذرانند، اما هرگز هر دو را در یک زمان انجام نمی‌دهند.» به همین دلیل است که ویناگر در ابتدا متوجه شد صابون ممکن است پشه‌ها را از نیش زدن بازدارد. داستان در نهایت کمی پیچیده‌تر شد. محققان به سرپرستی مورگن واندرگیسن و آنائیس تالون، مواد شیمیایی را از بازوهای داوطلبان خود جمع‌آوری کردند؛ یکی با صابون تمیز شد و دیگری خالی از هر رایحه‌ای ماند و آنها را به پشه‌ها عرضه کردند. ویناگر گفت: «یک بار شست‌وشوی بدن با صابون حاوی رایحه نارگیل و وانیل اشتهای پشه‌ها را کم کرد. زیرا پشه‌ها و سایر حشرات به نارگیل علاقه ندارند.» این پژوهش بسیار محدود انجام شده و احتمالا نمی‌تواند طیف وسیعی از فعل و انفعالات انسان و صابون را به تصویر بکشد. اما دانستن این موضوع که محصولات مراقبت شخصی می‌توانند جذابیت فرد را تغییر دهند، می‌تواند آغازگر تحقیقات بیشتر باشد. دانشمندان می‌توانند طعمه‌های بهتری برای فریب‌دادن پشه‌ها طراحی کنند تا از ما دور شوند یا نسل جدیدی از مواد دافع را با استفاده از مواد گیاهی ملایم که از پیش در صابون‌های ما یافت می‌شوند، بسازند.

خبرروز

ربات علیه اشتغال

تازه‌ترین ربات تولیدشده شما را از نظافت خانه بی‌نیاز می‌کند

هراس واقعی درباره هوش مصنوعی مربوط به اشتغال است. هر چند حالا منابع رسانه‌ای با شگفتی از اختراع ربات‌های همه‌کاره می‌نویسند اما بر کسی پوشیده نیست که پیامدهای اولیه این اختراعات فارغ از سهولت زندگی بسیاری را خانه‌نشین می‌کند. خبر تازه هم مربوط به ساختن ربات تازه‌ای توسط گروهی از محققان است که می‌تواند در نظافت خانه و شستن لباس‌ها کمک کند! طبق مقاله‌ای که این گروه منتشر کرده است، وقتی به این ربات فرمان‌های مشخصی بدهند، چیزهایی را از کف اتاق برمی‌دارد و در جای خودش می‌گذارد. این محققان پیش از به‌کارگیری تایدی بات، سراغ «پایگاه داده محک‌زنی متن‌مبنایی» رفتند که کاربران فرمان‌های معینی در آن نوشته بودند. سپس از «مدل‌های زبانی بزرگ» (LLMs) و مشخصا «جی‌پی‌تی ۳» خواستند از این دستورها پیروی کنند.

پرسه

۴ شیر سفید در کرج!

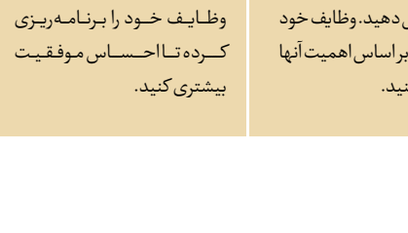
ماده شیر سفید آفریقایی که در مرکز نگهداری از حیات وحش پارک چمران زندگی می‌کند، در دومین زایمان خود چهارقلو به دنیا آورد. زایمان دوم این شیر زیر نظر متخصص حیوانات انجام و بر خلاف زایمان قبلی، شیر مادر هر چهار توله را در شرایط مراقبتی پذیرفت. باتوجه به این‌که شیرهای سفید از حیوانات در معرض انقراض هستند و در حال حاضر حدود ۳۰۰ قلاده از آنها در جهان زیست می‌کنند، تولد این ۴ چهارقلو، اتفاقی مهم در عرصه حفظ این حیوانات است. پس از تولد پیروز و البته مرگ تلخ او، حساسیت افکار عمومی هم به این حوزه بیش از گذشته شده است.

کیوآرکد را اسکن کنید

رکورد زیرآبی شکست

یک محقق آمریکایی رکورد طولانی‌ترین اقامت در زیر آب بدون تنظیم فشار محیط را شکسته است. جوزف دیتوری برای بیش از ۷۴ روز در اتاقکی در بستر خلیجی به عمق ۱۰ متر زندگی کرده و هنوز از اقامتگاه خود خارج نشده است. او گفته برای حداقل ۱۰۰ روز در اقامتگاه موسوم به مهمانسرای زیردریایی ژول در کی لارگو واقع در فلوریدا خواهد ماند. دیتوری ۵۵ ساله گفت: عشق به اکتشاف بوده که مرا به اینجا کشانده است. رکورد قبلی بیشترین روزهای سپری‌شده در زیر آب در فشار عادی محیط - بدون تغییر آن - ۷۳ روز بود که سال ۲۰۱۴ توسط دو استاد دانشگاه در همین اقامتگاه ثبت شد.

کیوآرکد را اسکن کنید

نگاه

شنا در کتاب!

همواره در همه این سال‌ها گفته‌اند کودک ایرانی سرش در گوشی و تبلت است و توجهی به محیط پیرامونی خود ندارد و هشدار داده‌ایم تداوم این رویه از آنها نوجوانانی خواهد ساخت بدون داشتن مهارت‌های زندگی و ...، اما سوی دیگر این هشدارها عدم تهیه خوراک فرهنگی مناسب برای آنها بوده وگرنه همین قاب معمولی مجید آزاد از نمایشگاه کتاب نشان می‌دهد کودک ایرانی اگر آب ببیند، شناگر خوبی است؛ شنا در دریای بیکران کتاب‌ها.

چهارراه

بر صبح بد لعنت!

عادت‌های بد صبحگاهی که به زندگی شما آسیب می‌زند

صبحگاه آهنگ کل روز را تنظیم می‌کند و نقش مهمی در تعیین بهره‌وری، رفاه و خلق و خوی کلی شما ایفا می‌کند. یک روال صبحگاهی سالم می‌تواند عمیقا بر رضایت و موفقیت کلی شما از زندگی تاثیر بگذارد. متاسفانه بسیاری از افراد عادت‌های مضری را در پیش می‌گیرند که می‌تواند تاثیرات مخربی بر زندگی آنها بگذارد. در اینجا به چند عادت صبحگاهی که می‌تواند به زندگی شما آسیب برساند، اشاره و پیشنهادهایی برای ترک آنها ارائه می‌شود. شما می‌توانید با شناسایی و ترک این رفتارهای مضر صبحگاهی، پایه‌ای محکم برای یک روز پربار ایجاد کنید. به یاد داشته باشید که تغییر زمان می‌برد و شما باید هنگام ایجاد عادات جدید با خود صبور و البته مهربان باشید.

۱ خوابیدن بیش از حد

پرخوابی می‌تواند منجر به عواقب منفی بسیاری از جمله افزایش وزن، افسردگی و افزایش خطر بیماری قلبی شود. ایجاد یک برنامه خواب ثابت برای اطمینان از داشتن ۷ تا ۹ ساعت خواب در هر شب ضروری است.

۲ نداشتن برنامه از پیش تعیین شده

شروع روز بدون برنامه‌ریزی مشخص می‌تواند بهره‌وری را کاهش و بی‌هدفی را افزایش دهد. تعیین اهداف روزانه به ایجاد حس مثبت کمک می‌کند. برای ایجاد یک روال صبحگاهی موثر هر شب چند دقیقه را به برنامه‌ریزی روز بعد اختصاص دهید. وظایف خود را فهرست کرده و بر اساس اهمیت آنها را اولویت‌بندی کنید.

۳ هدردادن زمان اوج انرژی

هر فردی در طول روز یک دوره اوج انرژی را تجربه می‌کند که بیشترین احساس هوشیاری و تمرکز را دارد. مشخص کنید چه زمانی بیشترین انرژی را دارید و برای بهینه‌سازی زمان اوج انرژی خود، حیاتی‌ترین وظایف خود را برنامه‌ریزی کرده تا احساس موفقیت بیشتری کنید.

۴ حذف وعده صبحانه

نخوردن صبحانه می‌تواند منجر به کاهش عملکرد شناختی شود. برای گنجاندن یک صبحانه سالم در برنامه صبحگاهی، زمانی را جهت آماده‌سازی و مصرف وعده غذایی مناسب اختصاص دهید. صبحانه متعادلی را انتخاب کنید که کربوهیدرات‌ها، پروتئین‌ها و چربی‌های سالم را ترکیب می‌کند.

۵ دریافت نکردن نور خورشید

قرارگرفتن در معرض نور طبیعی خورشید فواید متعددی برای سلامتی دارد. قرارنگرفتن در معرض نور خورشید، می‌تواند منجر به کیفیت خواب ضعیف و کاهش خلق و خو شود. اگر امکان حضور در فضای باز را ندارید، پرده‌ها را باز کنید تا نور طبیعی وارد شود.

۶ آب نخوردن در صبح هر روز

نوشیدن آب برای حفظ سلامت کلی ضروری است. مصرف آب در صبح می‌تواند متابولیسم را افزایش داده و وضوح ذهنی را بهبود بخشد. نوشیدن یک لیوان آب ولرم ناشتا و پیش از صبحانه را در روال صبحگاه خود قرار دهید. اگر فراموش می‌کنید، روی تلفن همراه خود یادآور بگذارید.

۷ بی‌توجهی به اهداف بلندمدت

تعیین اهداف بلندمدت برای حفظ انگیزه و دستیابی به موفقیت ضروری است. نادیده‌گرفتن این اهداف می‌تواند منجر به از دست‌دادن مسیر و کاهش رضایت از زندگی شود. برای گنجاندن بازتاب اهداف بلندمدت، هر روز چند دقیقه را به مرور اهداف خود اختصاص دهید.

۸ اجتناب از کارهای دشوار

با اولویت‌بندی و تکمیل کارهای پیچیده در اوایل روز، حسی از موفقیت ایجاد می‌کنید که شما را به جلو سوق می‌دهد. برای اولویت‌بندی کارهای چالش‌برانگیز، سخت‌ترین کارهای خود را شناسایی کرده و زمان اوج انرژی خود برای انجام‌شان را برنامه‌ریزی کنید.